

REPROBEL

De invloed van de DSM-Richtlijn op de wettelijke vergoedingsregelingen naar Belgisch recht

Kurt Van Damme (LL.M) - *Head of Licensing, Legal & Int'l*

ABA – BVA conferentie

21 april 2023

DON'T TURN UPSIDE DOWN PLEASE

- Hoog niveau van bescherming
- Exclusief recht is de basis
- Driestappentoets
- Restrictieve interpretatie uitzonderingen
- Geen analogie-interpretaties
- Geen ruimere uitzonderingen dan Europeesrechtelijk voorzien

De piramide van het auteursrecht

Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

- ❑ Artikelen XI.191/1, § 1, 3°, 4° en 8°, XI.191/2, § 1 en XI.217/1, 3°, 4° en 7° WER (uitzondering), art. XI.240-242 WER (vergoeding) en KB 31 juli 2017 (vergoedingsregeling) – juridische basis: art. 5.3 Richtlijn 2001/29 en art. 5 DSM Richtlijn
- ❑ Vrij letterlijke omzetting maar soms subtiel ruimer dan DSM (bv. DSM: “uitsluitend” ter illustratie bij onderwijs)
- ❑ Geen wezenlijke wijzigingen t.o.v. bestaande regeling (5 handelingen, geen *licence override*, geen uitsluiting van commercieel beschikbare leermiddelen zoals in Frankrijk, cf. art. 5.2 DSM)
- ❑ Wel nieuw: grensoverschrijdend karakter (‘bronlandcriterium’)
- ❑ Legistiek complexe tekst – partiële overlap met bestaande uitzondering

Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (2)

- ❑ Geen herinvoering van “kort fragment” – gemiste kans!
- ❑ Wellicht wel wat technische aanpassingen nodig (bv. definitie wetenschappelijke onderzoeksinstelling- bijlage bij KB 31 juli 2017)
- ❑ Tweede uitbreiding zonder verhoging compensatie rechthebbenden (cf. art. 5.4 DSM)
 - ❑ 2017: uitbreiding naar digitaal gebruik
 - ❑ DSM: uitbreiding naar grensoverschrijdende handelingen
- ❑ Regeling werkt globaal vrij goed - maar toepassingsgebied niet altijd even duidelijk: ‘ter illustratie bij onderwijs’, administratief personeel / ouders, fysieke presentaties (niet digitaal), spin-offs van universiteiten, privépraktijken van professoren, handelingen door externe partner op vraag van onderwijsinstellingen (copy-shops), aflijning socio-professionele vorming en beroepsopleiding, ...

Impact DSM

op wettelijke licenties

Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (3)

“Wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, en onverminderd de eventuele toepassing van de artikelen [...], kan de auteur zich niet verzetten tegen:

*de **reproductie van werken**, met uitzondering van bladmuziek, **ter illustratie bij onderwijs of voor wetenschappelijk onderzoek**, voor zover het gebruik verantwoord is door de nagestreefde, niet-winstgevende doelstelling;*

*de **mededeling aan het publiek van werken ter illustratie bij onderwijs** of voor **wetenschappelijk onderzoek**, door instellingen die daartoe door de overheid officieel zijn erkend of opgericht en voor zover deze mededeling verantwoord is door de nagestreefde niet-winstgevende doelstelling, plaatsvindt in het kader van de normale activiteiten van de instelling en **beveiligd wordt door passende maatregelen**;*

*de **reproductie**, met uitzondering van bladmuziek, **of de mededeling aan het publiek** van werken **in het kader van het digitaal gebruik ervan ter illustratie bij onderwijs**, voor zover het gebruik verantwoord is door de nagestreefde, niet-winstgevende doelstelling en op voorwaarde dat het gebruik plaatsvindt **onder de verantwoordelijkheid van een onderwijsinstelling, in haar gebouwen of elders, of door middel van een beveiligde elektronische omgeving die alleen toegankelijk is voor de leerlingen of studenten en het onderwijzend personeel van de onderwijsinstelling**. Het in de voorgaande zin bedoelde gebruik van werken ter illustratie bij onderwijs via beveiligde elektronische omgevingen, wordt geacht **uitsluitend plaats te vinden in de lidstaat waar de onderwijsinstelling is gevestigd**.”*

Impact DSM

op wettelijke licenties

Reprografie en wettelijke uitgeversvergoeding

- ❑ Artikelen XI.190, 5° en XI.191, § 1, 1° WER (uitzondering), art. XI.235-239 WER (vergoeding auteurs), XI.318/1-6 WER (vergoeding uitgevers) en twee parallel ingestelde KB's 5 maart 2017 – art. 5.2a Richtlijn 2001/29 (verplichte “billijke compensatie”)
- ❑ Geen wezenlijke wijzigingen – regeling al ingrijpend gewijzigd in 2017 (geen apparatenvergoeding meer, aparte regeling voor onderwijs/onderzoek & partiële shift naar privékopie) na arrest *HP Belgium / Reprobel* HvJ EU (november 2015)
- ❑ Geen omzetting artikel 16 DSM – de “*Reprobel patch*”
- ❑ Maar: auteurs/uitgevers issue al geregeld in 2017 via *sui generis* vergoedingsrecht uitgevers (XI.318/1-6 WER & tweede KB 5 maart 2017)

Privékopie

- ❑ Artikelen XI.190, 9° en 17° en XI.217, 7° en 16° WER (uitzondering), art. 229-234 en XI.318/7-12 WER (vergoeding) en KB's 18 oktober 2013 en 1 februari 2022 (vergoedingsregeling) - art. 5.2.b Richtlijn 2001/29 (verplichte "billijke compensatie")
- ❑ Geen wezenlijke wijzigingen – regeling wel geactualiseerd bij KB begin 2022 maar los van DSM-omzetting
- ❑ Geen omzetting artikel 16 DSM
- ❑ Maar: auteurs/uitgevers issue al geregeld in 2017 via *sui generis* vergoedingsrecht uitgevers (XI.318/7-12 WER maar zonder aanpassing van compensatie en tarieven)

Openbaar leenrecht

- ❑ Artikelen XI.192 en XI.218 WER (uitzondering), art. 243-245 WER (vergoeding) en KB 13 december 2012 (vergoedingsregeling) – art. 6.1 Richtlijn 2006/115 (verplichte, "adequate" "vergoeding" voor ten minste de auteurs)
- ❑ Geen wijzigingen

Impact DSM

op wettelijke licenties

Mogelijk in-scope Reprobel / Auvibel

Out-of-Commerce Werken

- ❑ Art. 8-11 DSM & art. XI.192/2, XI.218/2, XI.245/7, XI.299/1 en XI.310/1 WER - nog steeds geen formeel initiatief DIE/kabinet t.o.v. Reprobel en Auvibel als centrale beheersvennootschappen
- ❑ Formele betwisting van interpretatie wettelijke regeling door erfgoedinstellingen – de uitzondering is duidelijk subsidiar én ondergeschikt aan (verruimd) collectief beheer op mandaatbasis
- ❑ Art. 8.2-3 DSM: 2. *“De lidstaten voorzien in een uitzondering op of beperking van de rechten bedoeld in artikel 5, onder a), b), d) en e), en artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG, de artikelen 2 en 3 van Richtlijn 2001/29/EG, artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2009/24/EG en artikel 15, lid 1, van deze richtlijn om instellingen voor cultureel erfgoed toe te staan niet of niet meer in de handel zijnde werken of andere materialen die permanent deel uitmaken van hun collecties, beschikbaar te stellen voor niet-commerciële doeleinden, op voorwaarde dat: a) de naam van de auteur of een andere identificeerbare rechthebbende wordt vermeld, tenzij dit niet mogelijk blijkt, en b) deze werken of andere materialen beschikbaar worden gesteld op niet-commerciële websites. De lidstaten schrijven voor dat de in lid 2 **bedoelde uitzondering** of beperking **alleen van toepassing is op soorten werken of andere materialen waarvoor geen organisatie voor collectief beheer bestaat die voldoet aan de in lid 1, onder a), gestelde voorwaarden.***
- ❑ Artikel XI.192/2, § 1, 1° WER moet richtlijnconform worden geïnterpreteerd (“niet aangeduid” is niet hetzelfde als “nog niet aangeduid”)
- ❑ Artikel XI.245/7/2, § 2 WER: *“Overeenkomstig de door Hem gestelde voorwaarden en nadere regels, **duidt de Koning een beheersvennootschap aan die representatief is voor alle beheersvennootschappen en collectieve beheerorganisaties** die in België voor bepaalde soorten werken, prestaties, perspublicaties, computerprogramma's en/of databanken het type van rechten beheren die het voorwerp kunnen uitmaken van de licentie bedoeld in paragraaf 1.”*
- ❑ Waar blijft de Stakeholder Dialogue van art. 11 DSM? *“De lidstaten **raadplegen rechthebbenden, organisaties voor collectief beheer** en instellingen voor cultureel erfgoed, in elke sector, alvorens specifieke voorschriften op grond van artikel 8, lid 5, vast te stellen en **moedigen een regelmatige dialoog aan tussen representatieve organisaties van gebruikers en rechthebbenden, inclusief organisaties voor collectief beheer**, en met andere relevante belangenorganisaties om **per sector de relevantie en de bruikbaarheid van de in artikel 8, lid 1, bedoelde mechanismen voor licentieverlening te bevorderen en ervoor te zorgen dat de in dit hoofdstuk bedoelde waarborgen voor rechthebbenden doeltreffend zijn.**”*

Impact DSM

andere domeinen

Mogelijk in-scope Reprobel / Auvibel

Extended Collective Licensing

- Artikel 12 DSM
- Geen omzetting naar Belgisch recht (gemiste kans ter versterking van collectief rechtenbeheer op mandaatbasis in welbepaalde domeinen?)

Out-of-scope Reprobel / Auvibel

Online perspublicaties, online diensten/platformen, text & data mining, ...

De gecombineerde licentie van Reprobel

- The world has gone digital*
- Mandaatgebaseerde licentie voor de private en de publieke sector
- Hybride licentie (digitaal hergebruik en prints op mandaatbasis, fotokopies onder wettelijke licentie)
- Toepassingsgebied
- Sectorovereenkomsten
- Internationale representatieovereenkomsten
- <https://combilicentie.reprobel.be/> - <https://licence-combinee.reprobel.be/>
- Heeft in de praktijk wettelijke licentie voor reprografie grotendeels vervangen, al blijft deze laatste nog steeds nodig / nuttig

REPROBEL

